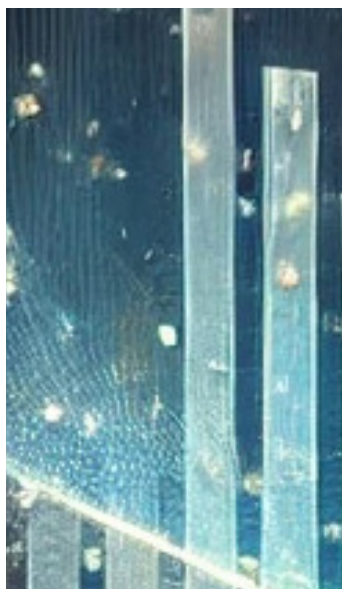
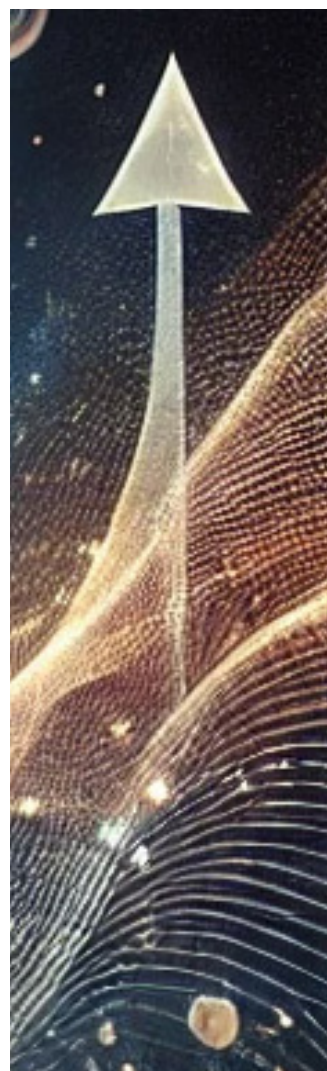

ENTREPRENEURSHIP

FINANCIAL

LITERACY

Χρηματοοικονομικός Αλφαριθμητισμός & Επιχειρηματικότητα

“Από τα πρώτα της βήματα
έως τις σημερινές προκλήσεις”

Το **Κέντρο Χρηματοοικονομικής Υπευθυνότητας - doResponsible Financial Center** της **doValue** παρουσιάζει το 7ο Newsletter με θέμα «Χρηματοοικονομικός Αλφαριθμητισμός και Επιχειρηματικότητα». Σε αυτή την έκδοση αναζητούμε την επιχειρηματικότητα από τα πρώτα της βήματα, φτάνοντας έως τις σύγχρονες προκλήσεις.

Χρηματοοικονομικός Αλφαριθμητισμός και Επιχειρηματικότητα

Ο χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός (financial literacy) αναφέρεται στην ικανότητα κατανόησης και αποτελεσματικής χρήσης χρηματοοικονομικών εννοιών όπως ο προϋπολογισμός, η αποταμίευση, η πίστωση, η διαχείριση κινδύνου και η επένδυση. Στον πυρήνα του βρίσκεται η γνώση που επιτρέπει σε ένα άτομο να παίρνει ενημερωμένες χρηματοοικονομικές αποφάσεις στην καθημερινότητά του.

Η επιχειρηματικότητα, από την άλλη μεριά, αφορά την ικανότητα ενός ατόμου ή μιας ομάδας να εντοπίζει ευκαιρίες, να σχεδιάζει στρατηγικά και να κινητοποιεί τους διαθέσιμους πόρους – οικονομικούς, ανθρώπινους και άυλους – για να δημιουργήσει αξία, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα κίνδυνο. Στη σύγχρονη οικονομία, η επιχειρηματικότητα δεν είναι μόνο ένα μέσο επαγγελματικής ανέλιξης, αλλά αποτελεί τον βασικό μοχλό κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης μια χώρας.

Η σχέση των δύο εννοιών είναι βαθύτερη απ' όση φαίνεται: η επιχειρηματικότητα χωρίς χρηματοοικονομική γνώση κινδυνεύει να στηρίζεται στη διαισθητική και όχι σε μία ολοκληρωμένη στρατηγική. Αντιστρόφως, ο χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός χωρίς πρακτική εφαρμογή και δημιουργικότητα δεν οδηγεί απαραίτητα σε ανάπτυξη και οικονομική και κοινωνική κινητικότητα.

Γιατί λοιπόν είναι κρίσιμος ο χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός για τους επιχειρηματίες;

Ένας επιχειρηματίας, είτε ξεκινά ένα μικρό κατάστημα είτε μια startup, πρέπει να κατανοεί έννοιες όπως οι ταμειακές ροές (cash flows), οι προβλέψεις, ο προϋπολογισμός, η διαχείριση κινδύνου και η ασφαλιστική κάλυψη – έννοιες κρίσιμες για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης – καθώς και να γνωρίζει τα υπάρχοντα χρηματοδοτικά εργαλεία όπως είναι τα δάνεια, το leasing, το crowdfunding και οι επιδοτήσεις.

Πολλές μικρές επιχειρήσεις αποτυγχάνουν όχι λόγω έλλειψης πρωτότυπων ιδεών ή μεγέθους αγοράς, αλλά λόγω ελλιπούς χρηματοοικονομικής γνώσης και ικανοποιητικής διαχείρισης. Ένας χρηματοοικονομικά εγγράμματος επιχειρηματίας είναι σε θέση να σχεδιάσει μακροπρόθεσμα, να διαχειριστεί κρίσεις, να αξιολογήσει κινδύνους και να αξιοποιήσει τις

υπάρχουσες επενδυτικές ευκαιρίες αποτελεσματικά.

Χτίζοντας δεξιότητες από νωρίς

Ο χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός πρέπει να ξεκινά ήδη από την εφηβεία, ιδανικά μέσω της τυπικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Όταν συνδυάζεται με προγράμματα καλλιέργειας επιχειρηματικής σκέψης (entrepreneurial mindset), μπορεί να διαμορφώσει πολίτες που είναι ταυτόχρονα υπεύθυνοι διαχειριστές των προσωπικών τους πόρων και ικανοί να δημιουργούν προστιθέμενη αξία για το κοινωνικό σύνολο.

Σύγχρονα παραδείγματα από σχολεία, πανεπιστήμια και οργανισμούς (όπως τα junior achievement, διαγωνισμοί καινοτομίας, hackathons) δείχνουν πως όταν τα παιδιά και οι νέοι μαθαίνουν πώς να στήνουν και να διαχειρίζονται μια «μικρο-επιχείρηση», εσωτερικεύουν βασικές οικονομικές έννοιες βιωματικά.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ο επιχειρηματίας του αύριο πρέπει να είναι χρηματοοικονομικά εγγράμματος, τεχνολογικά επαρκής και κοινωνικά ευαισθητοποιημένος.

Η επένδυση στον χρηματοοικονομικό αλφαριθμητισμό αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για να ανθίσει η νέα επιχειρηματικότητα.

Και αντιστρόφως, η επιχειρηματική δραστηριότητα είναι το καλύτερο εργαστήριο εφαρμογής αυτών των χρηματοοικονομικών γνώσεων στην πράξη. Ως εκ τούτου το μέλλον της επιχειρηματικότητας είναι διπλό: χρηματοοικονομική γνώση και πράξη!

Το **Κέντρο Χρηματοοικονομικής Υπευθυνότητας** υλοποιείται από τη **doValue** σε συνεργασία με το **Εργαστήριο Χρηματοοικονομικής του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιώς**, υπό την επιστημονική επιμέλεια του Καθηγητή Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς **Νικόλαου Δ. Φίλιππα**.

Η Ιστορία της Επιχειρηματικότητας

Από την ανταλλακτική οικονομία στην Καινοτομία της Τεχνητής Νοημοσύνης

“ Η επιχειρηματικότητα δεν είναι απλώς μια οικονομική λειτουργία. Είναι ένας διαρκής διάλογος μεταξύ του ανθρώπου και της εποχής του. Η ιστορία της επιχειρηματικότητας δείχνει ένα πράγμα: οι ιδέες αλλάζουν, οι τεχνολογίες προχωρούν, αλλά η ανάγκη για δημιουργία αξίας παραμένει διαχρονική. ”

Η επιχειρηματικότητα είναι τόσο παλιά όσο και ο ίδιος ο πολιτισμός. Από τη στιγμή που ο άνθρωπος αντάλλαξε ένα εργαλείο με ένα κομμάτι τροφής, γεννήθηκε μια δυναμική που εξελίσσεται ως σήμερα: η δημιουργία και η ανταλλαγή αξίας. Η ιστορία της επιχειρηματικότητας είναι η ιστορία της δημιουργικότητας, της ανάληψης κινδύνων και της προσαρμογής στις νέες πραγματικότητες – με κύματα ανάπτυξης, κρίσεων, αλλά όμως συνεχούς εξέλιξης.

Οι ρίζες: Ανταλλαγή και εμπόριο

Στην αρχαιότητα, οι πρώτες μορφές επιχειρηματικής δραστηριότητας εμφανίστηκαν στις αγορές της Μεσοποταμίας, της Αιγύπτου και της Αρχαίας Ελλάδας. Εκεί, έμποροι αντάλλασσαν προϊόντα, αναλάμβαναν ταξίδια με μεγάλους κινδύνους και καθιέρωσαν τις βάσεις της λογιστικής, της ασφάλισης, αλλά και της τιμολόγησης. Οι Ρωμαίοι ανέπτυξαν έννοιες όπως οι εταιρικές μορφές (societas), οι διάφορων ειδών συμβάσεις και οι φορολογικοί μηχανισμοί –που αποτέλεσαν τα θεμέλια για την επιχειρηματικότητα του μέλλοντος.

Μεσαίωνας και Αναγέννηση: Από τις συντεχνίες στο εμπόριο

Στον Μεσαίωνα, οι συντεχνίες και τα εμπορικά δίκτυα αποτέλεσαν τις πρώτες δομημένες επιχειρηματικές κοινότητες. Στη Φλωρεντία, τη Βενετία και τις γερμανικές Χανσεατικές πόλεις, έμποροι και τραπεζίτες όπως οι Μεδικοί (Medici) ανέπτυξαν χρηματοοικονομικά εργαλεία και σημαντική επιρροή. Η Αναγέννηση έφερε ανανέωση στις ιδέες, στις τέχνες – αλλά και στο επιχειρείν: δημιουργήθηκαν οι πρώτες μορφές εταιριών με μετοχική σύνθεση οι οποίες αναλάμβαναν εμπορικά ταξίδια με πολλούς κινδύνους, είτε δια ξηράς είτε δια θαλάσσης από την Ευρώπη προς την Ασία και τον Νέο Κόσμο δημιουργώντας τις πρώτες πολυεθνικές της ιστορίας, όπως η Dutch East India Company (1602).

Η Βιομηχανική Επανάσταση: Ο επιχειρηματίας ως βιομήχανος

Τον 18ο και τον 19ο αιώνα, η βιομηχανική επανάσταση άλλαξε τα πάντα. Από τη χειροτεχνία περάσαμε στη μαζική παραγωγή. Η επιχειρηματικότητα μετατράπηκε σε οργανωμένη δραστηριότητα μεγάλης κλίμακας, με εργοστάσια, μηχανές, εργατικό δυναμικό και ανάγκη για χρηματοδότηση. Ο επιχειρηματίας αναδείχθηκε σε μορφή-κλειδί: ο καινοτόμος που συνδύαζε τεχνολογία, κεφάλαιο και εργασία. Μορφές όπως ο Henry Ford, ο Andrew Carnegie ή ο John Rockefeller άφησαν το αποτύπωμά τους στην παγκόσμια ιστορία της επιχειρηματικότητας.

20ός αιώνας: Οργανωμένη επιχειρηματικότητα και παγκοσμιοποίηση

Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, αναδύθηκε η εταιρεία-κολοσσός, με διασυνδέσεις και ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ανάπτυξη των χρηματιστηρίων, των τραπεζικών δικτύων και των πολυεθνικών ενίσχυσε την εταιρική επιχειρηματικότητα. Παράλληλα, οι δεκαετίες του '70 και '80 ανέδειξαν την έννοια του startup και του καινοτόμου επιχειρηματία: από τον Steve Jobs μέχρι τον Richard Branson, μια νέα γενιά επενδυτών άλλαξε τη σχέση επιχειρηματικότητας και τεχνολογίας.

21ος αιώνας: Startups, ψηφιακή εποχή και ΑΙ

Σήμερα, η επιχειρηματικότητα είναι παντού. Με χαμηλό κόστος εκκίνησης, ψηφιακά εργαλεία, πλατφόρμες και πρόσβαση σε παγκόσμιες αγορές, κάθε άτομο μπορεί να γίνει επιχειρηματίας. Η startup κουλτούρα κυριαρχεί, με έμφαση στην ταχύτητα, την ευελιξία, την καινοτομία και τη χρηματοδότηση από Venture Capital funds. Εταιρείες όπως η Airbnb, η Uber, η Stripe, γεννήθηκαν από φοιτητικά δωμάτια και έγιναν πολυεθνικά μοντέλα.

Το επόμενο κεφάλαιο γράφεται ήδη: επιχειρηματικότητα με βάση την τεχνητή νοημοσύνη, τα big data και την πράσινη καινοτομία. Η ΑΙ όχι μόνο αλλάζει τα εργαλεία, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζεται μια επιχείρηση – από την ιδέα έως τη λήψη αποφάσεων.

Οι Μεγάλοι Επιχειρηματίες της Ιστορίας: Από τους Μεδίκους στον Elon Musk

Η ιστορία της επιχειρηματικότητας είναι στην πραγματικότητα η ιστορία της ανθρώπινης προόδου. Από τις πρώτες εμπορικές αποστολές και τις τραπεζικές καινοτομίες της Αναγέννησης, μέχρι την τεχνητή νοημοσύνη και τα ταξίδια στο διάστημα, οι μεγάλοι επιχειρηματίες υπήρξαν πάντοτε πρωταγωνιστές των αλλαγών.

Στον ύστερο Μεσαίωνα, η οικογένεια των **Μεδίκων της Φλωρεντίας** συνδύασε την τραπεζική ισχύ με την πολιτική και τον πολιτισμό, στηρίζοντας την Αναγέννηση και δημιουργώντας το πρότυπο του επιχειρηματία - παράγοντα της κοινωνικής εξέλιξης. Αιώνες αργότερα, κατά τη βιομηχανική επανάσταση, προσωπικότητες όπως ο John D. Rockefeller, ο Andrew Carnegie και ο Henry Ford έθεσαν τα θεμέλια για την οικονομία μαζικής παραγωγής, τον εκδημοκρατισμό της κατανάλωσης και τη συσσώρευση πλούτου σε άνευ προηγουμένου κλίμακα.

Στον 20ό αιώνα, η επιχειρηματικότητα ταυτίστηκε με την τεχνολογική πρόοδο.

Ο Bill Gates και ο Steve Jobs έφεραν την επανάσταση των προσωπικών υπολογιστών και άνοιξαν τον δρόμο για τη νέα ψηφιακή εποχή. Ο Jeff Bezos με την Amazon ανέτρεψε τις παραδοσιακές μορφές λιανεμπορίου και έφερε το ηλεκτρονικό εμπόριο στο κέντρο της παγκόσμιας οικονομίας.

Σήμερα, η συζήτηση για τον «μεγαλύτερο επιχειρηματία της εποχής μας» δύσκολα μπορεί να παρακάμψει το όνομα του Elon Musk. Με περιουσία που εκτιμάται σύμφωνα με τις τελευταίες αναλύσεις σε 340–370 δισεκατομμύρια δολάρια, και με κορυφές που άγγιξαν ακόμη και τα 480 δισ. δολάρια το 2024, ο Musk δεν είναι μόνο ο πλουσιότερος άνθρωπος στον κόσμο, αλλά ίσως ο πιο καινοτόμος στην παγκόσμια ιστορία. Με τη **SpaceX** άνοιξε τον δρόμο για τη διαστημική εξερεύνηση και τον εποικισμό του Άρη. Με την **Tesla** και τη **SolarCity** επαναπροσδιόρισε τις μεταφορές και την πράσινη ενέργεια. Μέσα από τη **Neuralink** εξερευνά τη διασύνδεση του ανθρώπινου εγκεφάλου και των υπολογιστών, ενώ με την **The Boring Company** οραματίζεται νέα μέσα αστικής μετακίνησης. Επιπλέον, με την εξαγορά του **Twitter** (νυν X) και τη δημιουργία της **xAI**, παρεμβαίνει ενεργά στη συζήτηση για το μέλλον της επικοινωνίας και της τεχνητής νοημοσύνης.

Η διαδρομή αυτή —από τους Μεδίκους έως τον Musk— δείχνει ότι ο επιχειρηματίας δεν είναι απλώς ο άνθρωπος του κέρδους, αλλά εκείνος που αναλαμβάνει κινδύνους, εισάγει την καινοτομία και διαμορφώνει το μέλλον. Στην τελική ανάλυση, η ιστορία της επιχειρηματικότητας είναι η ιστορία της διαρκούς αναζήτησης για την πρόοδο και της υπέρβασης των ανθρώπινων ορίων.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι ο John D. Rockefeller θεωρείται ο πλουσιότερος άνθρωπος όλων των εποχών. Στην κορύφωση της περιουσίας του (γύρω στο 1910), κατείχε περίπου το 2% του αμερικανικού ΑΕΠ. Αν το μετατρέψουμε σε σημερινά δολάρια, αυτό ισοδυναμεί με 400–450 δισ. δολάρια.

Ο Andrew Carnegie, όταν πούλησε την U.S. Steel το 1901, έφτασε περιουσία που αντιστοιχεί σε 300–350 δισ. δολάρια σε σημερινές τιμές.

Ο Elon Musk, με περιουσία που σήμερα όπως είπαμε εκτιμάται στα 340–370 δισ. δολάρια και κορυφές κοντά στα 480 δισ., συγκαταλέγεται στο ίδιο «κλαμπ» των υπερ-επιχειρηματιών που σε κάθε εποχή, άλλαξαν τον ρου της οικονομικής ιστορίας του κόσμου.

creative destruction

Δημιουργική καταστροφή & επιχειρηματικότητα

Ο όρος «δημιουργική καταστροφή» (creative destruction) εισήχθη από τον οικονομολόγο Joseph Schumpeter (1883-1950), για να περιγράψει το φαινόμενο κατά το οποίο η οικονομική πρόοδος προκύπτει μέσα από την καταστροφή των παλαιών δομών και την εμφάνιση νέων και πιο καινοτόμων μοντέλων. Η δημιουργική καταστροφή δεν είναι απλώς μια διαδικασία αντικατάστασης των παλαιών δομών. Είναι μια δυναμική και συχνά επώδυνη για πολλούς επιχειρηματίες αλλά και εργαζόμενους εξέλιξη, όπου παγιωμένες τεχνολογίες, επαγγέλματα και επιχειρηματικά μοντέλα χάνουν σταδιακά τη σημασία τους, ενώ νέα παίρνουν τη θέση τους.

Καλά παραδείγματα προσαρμογής στις νέες πραγματικότητες

Η Nvidia, που ξεκίνησε ως

εταιρεία παραγωγής καρτών γραφικών για gamers, αναδείχθηκε σε πρωτοπόρο της τεχνητής νοημοσύνης και των data centers. Σήμερα είναι η μεγαλύτερη σε χρηματιστηριακή αξία εταιρεία στον κόσμο, με κεφαλαιοποίηση που ξεπερνά τα 4 τρις δολάρια. Η Netflix, που εγκατέλειψε τα DVD και πέρασε πρώτη στο streaming, αλλάζει τώρα το μοντέλο της ξανά με δικό της στούντιο παραγωγής. Η Apple, που δεν φοβήθηκε να καταργήσει τεχνολογίες της ίδιας (π.χ. CD drives) για να επενδύσει σε νέα οικοσυστήματα.

Κακά παραδείγματα στασιμότητας

Η Kodak, που αγνόησε την ψηφιακή φωτογραφία ενώ την είχε εφεύρει πρώτη. Η Blockbuster, που απέρριψε την πρόταση συνεργασίας

με τη μικρή τότε Netflix. Η Nokia, που καθυστέρησε να υιοθετήσει λειτουργικά συστήματα αφής και app-based οικοσυστήματα.

Για τον επιχειρηματία, η δημιουργική καταστροφή είναι ταυτόχρονα απειλή, αλλά και ευκαιρία. Όσοι επιμένουν σε ξεπερασμένες πρακτικές, κινδυνεύουν να μείνουν πίσω. Αντίθετα, όσοι παρατηρούν τις τάσεις, μαθαίνουν διαρκώς και προσαρμόζονται, μπορούν να πρωτοπορήσουν. Σε μια εποχή που η τεχνολογία, το περιβάλλον και η κοινωνία αλλάζουν ραγδαία, η ικανότητα κατανόησης και αποδοχής της δημιουργικής καταστροφής είναι ζωτικής σημασίας. Όπως γνωρίζουμε από την ιστορία, δεν επιβιώνει ο ισχυρότερος, αλλά εκείνος που προσαρμόζεται πιο γρήγορα!

Επιχειρηματική Αποτυχία και Ανθεκτικότητα: Μαθήματα από την Πτώση και την Επανεκκίνηση

Στον δημόσιο λόγο για την επιχειρηματικότητα, κυριαρχεί συχνά η αφήγηση της επιτυχίας: unicorn startups, πρωτοποριακές ιδέες και νέοι δισεκατομμυριούχοι. Λιγότερο συζητείται το σκοτεινό ,αλλά και σίγουρα αναπόφευκτο κομμάτι του επιχειρείν: η αποτυχία. Κι όμως, η αποτυχία είναι ο κανόνας και όχι η εξαίρεση. Σύμφωνα με στοιχεία του U.S. Bureau of Labor Statistics, περίπου το 50% των νέων επιχειρήσεων κλείνει μέσα στην πρώτη πενταετία. Η αποτυχία όμως δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως στίγμα, αλλά ως εμπειρία που καλλιεργεί το πιο κρίσιμο χαρακτηριστικό του επιχειρηματία: την ανθεκτικότητα (resilience).

Τι είναι η ανθεκτικότητα στον επιχειρηματικό κόσμο;

Η επιχειρηματική ανθεκτικότητα είναι η ικανότητα προσαρμογής σε δύσκολες καταστάσεις , η συναισθηματική ισορροπία σε συνθήκες αβεβαιότητας, και η βούληση επανεκκίνησης μετά από μια αποτυχία. Δεν πρόκειται για παθητική υπομονή, αλλά για μια απόλυτα ενεργητική ανασυγκρότηση.

Διεθνή παραδείγματα αποτυχίας και comeback

Steve Jobs – Apple: Το 1985, ο Jobs εκδιώχθηκε από την ίδια την εταιρεία που ίδρυσε. Αντί να καταρρεύσει, ίδρυσε τη NeXT και εξαγόρασε την Pixar. Επέστρεψε στην Apple το 1997, την έσωσε από την χρεοκοπία και την μεταμόρφωσε στην πιο κερδοφόρα εταιρεία στον κόσμο.

Arianna Huffington – Huffington Post: Το δεύτερο βιβλίο της απορρίφθηκε από 36 εκδότες. Η πρώτη της online επιχειρηματική προσπάθεια απέτυχε. Όμως δεν το έβαλε κάτω. Το 2005 συνίδρυσε την Huffington Post, που εξαγοράστηκε το 2011 από την AOL έναντι 315 εκατομμυρίων δολαρίων.

Reed Hastings – Netflix: Ο Hastings είχε ήδη αποτύχει με την πρώτη του startup και ίδρυσε τη Netflix το 1997 ως εταιρεία ενοικίασης DVD. Το 2000 πρότεινε στη Blockbuster να αγοράσει τη Netflix – η προσφορά απορρίφθηκε. Δύο δεκαετίες μετά, η Netflix ηγείται της παγκόσμιας αγοράς ψυχαγωγίας. Η Blockbuster δεν υπάρχει πια.

Nick Woodman – GoPro: Πριν λανσάρει την GoPro, είχε δύο αποτυχημένες startups. Έμεινε για μήνες απομονωμένος στη Σρι Λάνκα για να επανεκτιμήσει τη ζωή του. Επέστρεψε με την ιδέα της GoPro και έγινε δισεκατομμυριούχος.

Κουλτούρα αποτυχίας: Ευρώπη vs ΗΠΑ

Στις ΗΠΑ, η αποτυχία θεωρείται απαραίτητος σταθμός για την επιτυχία. Υπάρχει ανοχή και ενθάρρυνση προς την επιχειρηματική επανεκκίνηση. Στην Ευρώπη –και ειδικά στην Ελλάδα– η αποτυχία παραμένει συχνά στιγματισμένη, με συνέπειες στην ψυχολογία, την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και την κοινωνική αποδοχή.

Αυτό το έλλειμμα ανεκτικότητας στην αποτυχία περιορίζει τη δημιουργικότητα και τη διάθεση ανάληψης κινδύνου – δύο βασικά συστατικά στοιχεία της καινοτομίας.

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ

Η εκπαίδευση:

Η αποτυχία πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ευκαιρία μάθησης ήδη από το σχολείο.

Η αφήγηση:

Χρειαζόμαστε περισσότερες «ιστορίες επιστροφής», όχι μόνο ιστορίες θριάμβου.

Το οικοσύστημα:

Δίκτυα υποστήριξης (mentors, incubators, ψυχολογική υποστήριξη) μπορούν να βοηθήσουν τους επιχειρηματίες να αντέξουν και να επανέλθουν.

Η επιχειρηματικότητα δεν είναι μια απλή γραμμική διαδρομή. Είναι κύκλος: ιδέα – προσπάθεια – αποτυχία – αναστοχασμός – επανεκκίνηση. Όσοι αντέχουν να σταθούν ξανά στα πόδια τους, συχνά είναι αυτοί που αλλάζουν τον κόσμο. Δεν χρειάζεται να πετύχεις αμέσως – αρκεί να μην παραιτηθείς!

Η Επιχειρηματικότητα στην Εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης

Η επιχειρηματικότητα βρίσκεται σήμερα σε ένα σημείο καμπής. Όπως άλλοτε η ηλεκτροκίνηση, το διαδίκτυο ή το smartphone, έτσι και η Τεχνητή Νοημοσύνη (AI) δεν είναι απλώς μια νέα τεχνολογία — είναι ένας μετασχηματιστικός παράγοντας που αλλάζει τους όρους του επιχειρείν.

Από startups μέχρι μεγάλες εταιρείες, από μικρο-επιχειρήσεις μέχρι ελεύθερους επαγγελματίες, η τεχνητή νοημοσύνη διαμορφώνει νέες ευκαιρίες, νέες δεξιότητες και νέες ηθικές προκλήσεις.

Το AI ως εργαλείο – και όχι απειλή

Η AI επιτρέπει αυτοματισμούς που μέχρι πρόσφατα απαιτούσαν ώρες ανθρώπινης εργασίας στη δημιουργία περιεχομένου, στην ανάλυση δεδομένων, στην εξυπηρέτηση πελατών, στο προσωποποιημένο marketing, ακόμη και στον βασικό σχεδιασμό προϊόντων ή στρατηγικής.

Για τον μικρό ή μεσαίο επιχειρηματία, αυτό σημαίνει πρόσβαση σε τεχνολογίες που ήταν κάποτε αποκλειστικό προνόμιο μεγάλων εταιρειών. Μια μικρή επιχείρηση μπορεί σήμερα να χρησιμοποιεί AI εργαλεία για να σχεδιάζει καμπάνιες, να προβλέπει πωλήσεις, να δημιουργεί chatbot για τους πελάτες της και να επεξεργάζεται σχόλια σε πραγματικό χρόνο.

Νέες ευκαιρίες – Νέες επιχειρήσεις

Η εποχή της AI δημιουργεί ολόκληρους νέους κλάδους όπως startups που εξειδικεύονται σε AI για ιατρική διάγνωση, πλατφόρμες που αναλύουν χρηματοοικονομικά δεδομένα σε δευτερόλεπτα, εργαλεία που μεταφράζουν ή συγγράφουν κείμενα με ακρίβεια ανθρώπου.

Επιχειρηματίες με γνώσεις προγραμματισμού, αλλά και όσοι συνδυάζουν τεχνολογία με κοινωνικές ανάγκες, μπορούν να δημιουργήσουν υπηρεσίες με παγκόσμιο αντίκτυπο. Το σημαντικό είναι να εντοπίσουν ένα συγκεκριμένο πρόβλημα και να το επιλύσουν έξυπνα, αξιοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία.

Νέες δεξιότητες για τον επιχειρηματία του 21ου αιώνα

Η επιχειρηματικότητα στην εποχή του AI απαιτεί ένα νέο μείγμα δεξιοτήτων: ψηφιακός και αλφαριθμητισμός

στην τεχνητή νοημοσύνη (digital & AI literacy), δεοντολογία και κατανόηση των διάφορων κινδύνων (π.χ. τι σημαίνει μεροληψία για παράδειγμα σε έναν αλγόριθμο), ευελιξία και μάθηση σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, ικανότητα συνεργασίας ανθρώπου και μηχανής.

Το «know-how» δίνει τη θέση του στο «learn-how»: την ικανότητα του επιχειρηματία να προσαρμόζεται και να επανεκπαιδεύεται συνεχώς.

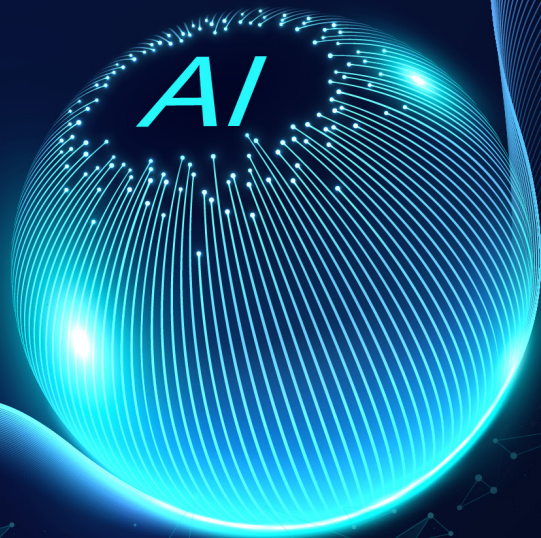
Ηθικές προκλήσεις και κοινωνική ευθύνη

Η AI δεν είναι μια ουδέτερη τεχνολογία. Οι επιχειρηματίες που τη χρησιμοποιούν πρέπει να είναι ενήμεροι για τις επιπτώσεις στην ιδιωτικότητα των δεδομένων, στη διαφάνεια των αποφάσεων και στη δίκαιη χρήση στην εργασία. Η υπεύνηλη επιχειρηματικότητα στην εποχή του AI σημαίνει να μη βλέπουμε μόνο το τι μπορούμε να κάνουμε, αλλά και τι αξίζει να κάνουμε.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Τεχνητή Νοημοσύνη δεν θα αντικαταστήσει τον επιχειρηματία – αλλά θα τον υποχρεώσει να αλλάξει. Εκείνοι που αγκαλιάζουν τη νέα εποχή, μαθαίνουν, πειραματίζονται και θέτουν αξίες στον πυρήνα της στρατηγικής τους, είναι και αυτοί που θα ηγηθούν στην νέα εποχή.

Η επιχειρηματικότητα στην εποχή της AI δεν είναι απλά ένα θέμα τεχνολογίας. Είναι ένα θέμα μιας νέας τελείως διαφορετικής νοοτροπίας και προσέγγισης.

Δημήτριος Καϊνούργιος

Καθηγητής Χρηματοοικονομικής,
Μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης
του ΕΚΠΑ, Διευθυντή του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών
Σπουδών «Εσωτερικός Έλεγχος,
Διαχείριση Κινδύνων &
Κανονιστική Συμμόρφωση»,
του University of Athens
MBA, και του Κέντρου
Μελετών & Εκπαίδευσης
Χρηματοοικονομικής.

Επιχειρηματικότητα, ESG & Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ο 21ος αιώνας χαρακτηρίζεται από επάλληλες, πολυσύνθετες κρίσεις και συγκεκριμένα από την Παγκόσμια Χρηματοπιστωτική Κρίση του 2008 (Global Financial Crisis: GFC), την Πανδημική Κρίση του COVID-19, την Γεωπολιτική Κρίση (πόλεμος Ρωσίας - Ουκρανίας) και την Κλιματική Αλλαγή. Οι πληθωριστικές πιέσεις, οι ελλείψεις των πρώτων υλών, οι αποτιμήσεις σε βασικά αγαθά και η ενεργειακή κρίση περιλαμβάνονται στις συνέπειες των πολυσύνθετων κρίσεων.

Οι παραπάνω κρίσεις συνοδεύονται από νέους τύπους κινδύνων, οι οποίοι επηρεάζουν κάθε τομέα της οικονομίας. Σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, οι πληθωριστικές πιέσεις και η συνοδευόμενη άνοδος των τιμών των αγαθών κυριαρχούν. Ωστόσο, σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, οι κίνδυνοι της κλιματικής αλλαγής επιφέρουν τις σοβαρότερες επιπτώσεις, επηρεάζοντας τις επιχειρήσεις, τις επενδύσεις και την κοινωνία στο σύνολό της (World Economic Forum, Global Risk Perception Survey, 2024).

Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα αποτελεί τον θεμελιώδη στόχο των στρατηγικών ESG πρωτίστως ως αναγκαιότητα για την δημιουργία βιώσιμα μακροχρόνιας αξίας. Το μοντέλο ανάπτυξης που προβάλλουν οι επενδύσεις ESG ισορροπεί τα οικονομικά συμφέροντα με την κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη.

Οι επιχειρήσεις που ενσωματώνουν κριτήρια ESG στις στρατηγικές τους αποκτούν μεγαλύτερη ανθεκτικότητα και ικανότητα προσαρμογής σε πολυσύνθετα και πολυδιάστατα είδη κινδύνων συμπεριλαμβανομένου οικονομικές, περιβαλλοντικές, υγειονομικές, ενεργειακές και γεωπολιτικές κρίσεις. Για παράδειγμα η μετάβαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) δεν αφορά μόνο τη μείωση των εκπομπών άνθρακα, αλλά και την μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα και ως συνέπεια των πληθωριστικών πιέσεων λόγω των διακυμάνσεων των τιμών. Παράλληλα, η προώθηση κοινωνικής ένταξης και η διασφάλιση αξιοπρεπών εργασιακών συνθηκών συμβάλλουν στη σταθερότητα του εργατικού δυναμικού, μειώνοντας τον κίνδυνο κοινωνικών αναταραχών.

Οι επενδύσεις ESG δεν λειτουργούν μόνο ως προστατευτικός μηχανισμός έναντι κινδύνων, αλλά και ως κινητήριος μοχλός καινοτομίας και ανάπτυξης. Για παράδειγμα, οι τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών δημιουργούν νέες αγορές και προσελκύουν καταναλωτές που αποζητούν βιώσιμες λύσεις. Παράλληλα, η επένδυση στην εκπαίδευση και την υγεία δεν αποτελεί απλώς μια κοινωνικά υπεύθυνη πρωτοβουλία, αλλά ενισχύει το εργατικό δυναμικό, βελτιώνοντας την παραγωγικότητα και τη μακροπρόθεσμη οικονομική απόδοση. Η εταιρική διακυβέρνηση από την άλλη διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη βιωσιμότητα των επενδύσεων ESG. Εταιρείες με ισχυρά συστήματα διακυβέρνησης είναι πιο πιθανό να λαμβάνουν εμπεριστατημένες αποφάσεις, να προσελκύουν ταλαντούχους εργαζόμενους και να διατηρούν την εμπιστοσύνη των μετόχων.

Σε αντίθεση με την παλαιότερη οικονομική αντίληψη που θεωρούσε ότι η βιωσιμότητα επιβαρύνει την οικονομική απόδοση, η σύγχρονη έρευνα καταδεικνύει ότι οι εταιρείες που ακολουθούν πρακτικές βιωσιμότητας (ESG πρακτικές), συχνά επιτυγχάνουν χαμηλότερο κόστος κεφαλαίου, καθώς οι επενδυτές θεωρούν αυτές τις εταιρείες ως λιγότερο εκτεθειμένες σε εξωτερικούς κινδύνους. Επιπλέον, η υιοθέτηση μοντέλων κυκλικής οικονομίας και η αποδοτικότερη χρήση πόρων οδηγούν σε οικονομίες κλίμακας, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο την μακροπρόθεσμη σταθερότητα και την ανθεκτικότητα των επιχειρήσεων.

Η βιώσιμη ανάπτυξη και οι επενδύσεις ESG είναι πλέον έννοιες αλληλένδετες. Σε έναν κόσμο αυξανόμενης και πολυσύνθετης αβεβαιότητας, η ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG αποτελεί στρατηγική επιλογή που αυξάνει την ανθεκτικότητα των επιχειρήσεων, οδηγώντας παράλληλα σε μακροπρόθεσμη οικονομική ευημερία. Έχουμε λοιπόν ένα κύκλο θετικής ανάδρασης. Οι επιχειρήσεις αυξάνουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών προσελκύοντας λεγμένους κλάδους πρακτικές βιωσιμότητας. Στο σχήμα θετικής ανάδρασης. Οι επενδύσεις ESG οδηγούν σε νέες επενδύσεις σε νέες πρακτικές. Στη συνέχεια, η υιοθέτηση των βιώσιμων πρακτικών θα περιορίσει τον κίνδυνο της κλιματικής αλλαγής, οδηγώντας σε ακόμη μεγαλύτερη οικονομική ευημερία.

Σχήμα. Κύκλος Θετικής Ανάδρασης Βιωσιμότητας, Εταιρικής Κερδοφορίας και Κοινωνικής Ευημερίας

doValue

#doPODCAST

Συνεχίζουμε με ενδιαφέρουσες συζητήσεις, αναλύσεις και απόψεις, που μοιραζόμαστε με σημαντικούς ανθρώπους της ακαδημαϊκής κοινότητας και του ευρύτερου χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος, σε μία προσπάθεια να αποκωδικοποιήσουμε την οικονομική γλώσσα και να ανακαλύψουμε την δύναμη της οικονομικής επίγνωσης, στα podcasts του **Κέντρου Χρηματοοικονομικής Υπευθυνότητας της doValue Greece**.

Μείνετε συντονισμένοι στο κανάλι μας στο [YouTube](#)!

STAY CONNECTED

Follow us on

Linked in

Subscribe
to our channel

e-mail us

financialcenter@dovaluegreece.gr

Visit us

dovaluegreece.gr/doresponsilbe-financial-center

doResponsible
FinancialCenter